

ЛІТЕРАТУРА

1. Гарбарук В.Н. Проектирование трикотажных машин. – Л.: Машиностроение, 1980. – 472 с.
2. Хомяк О.Н., Пипа Б.Ф. Повышение эффективности работы вязальных машин. – М.: Легпромбытиздат, 1990. – 208 с.
3. Волощенко В.П., Пипа Б.Ф., Шипуков С.Т. Эксплуатационная надежность машин трикотажного производства. - К.: Техніка, 1977. - 136 с.
4. Кожевников С.Н. Динамика машин с упругими звеньями. - К.: Изд-во АН УССР, 1961. - 190 с.
5. Пипа Б.Ф., Хомяк О.М., Павленко Г.І. Динаміка круглов'язальних машин. – К: КНУТД, 2005. – 294 с.
6. Пановко Я.Г. Введение в теорию механических колебаний. – М: Наука, 1971. - 240 с.

Надійшла 24.06.2010

УДК 539:534.1

ВИЗНАЧЕННЯ РЕЛАКСОВОЇ ЧАСТОТИ ВІЛЬНИХ КОЛИВАНЬ ПРУЖНОВ'ЯЗКОЇ ПЛАСТИНИ

А.В. СТЕЖКО

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті наведені результати визначення релаксованих частот коливань пружнов'язких пластин з урахуванням реологічних характеристик матеріалу

Об'єкти та методи дослідження

У машинобудівних конструкціях застосування матеріалів із в'язкопружними властивостями невинно розширюється. Для опису реологічних властивостей реальних матеріалів і оцінки міцності конструкцій необхідно мати співвідношення, що зв'язують напруження, деформації і час. Вкладу теорії деформування матеріалів з реологічними властивостями присвячений ряд монографічних робіт з механіки суцільного середовища [1,2].

В роботі розглядаються деякі розрахункові випадки коливань пластин з урахуванням реологічних властивостей матеріалів.

При гармонійному навантаженні пружнов'язких пластин використовується спрощене рівняння пружнов'язкого тіла стосовно для двовірного напруженого стану, яке запишемо так:

$$\begin{aligned}\sigma_x + n\dot{\sigma}_x &= \frac{E}{1-\nu^2}(\varepsilon_x + \nu\varepsilon_y) + \frac{nH}{1-\nu^2}(\dot{\varepsilon}_x + \nu\dot{\varepsilon}_y), \\ \sigma_y + n\dot{\sigma}_y &= \frac{E}{1-\nu^2}(\varepsilon_y + \nu\varepsilon_x) + \frac{nH}{1-\nu^2}(\dot{\varepsilon}_y + \nu\dot{\varepsilon}_x), \\ \tau_{xy} + n\dot{\tau}_{xy} &= \frac{E}{2(1+\nu)}\gamma_{xy} + \frac{nH}{2(1+\nu)}\dot{\gamma}_{xy},\end{aligned}\quad (1)$$

де E – тривалий модуль пружності; H – миттєвий модуль пружності; n – час релаксації; ν – коефіцієнт Пуассона, що відповідає часу релаксації.

Постановка завдання

Враховуючи рівняння (1) і відомі співвідношення з теорії згину пластин [3], одержимо диференціальне рівняння вимушених коливань пружнов'язких пластин в такому вигляді:

$$\begin{aligned} & \mu \frac{\partial^2 W}{\partial t^2} + n\mu \frac{\partial^3 W}{\partial t^3} + D \left(\frac{\partial^4 W}{\partial x^4} + 2 \frac{\partial^4 W}{\partial x^2 \partial y^2} + \frac{\partial^4 W}{\partial y^4} \right) + \\ & + D^* \left(\frac{\partial^5 W}{\partial t \partial x^4} + 2 \frac{\partial^5 W}{\partial t \partial x^2 \partial y^2} + \frac{\partial^5 W}{\partial t \partial y^4} \right) = F + n \frac{\partial F}{\partial t}, \end{aligned} \quad (2)$$

де $W(x,y,t)$ – прогин; μ – одинична маса; F – поперечне навантаження; h – товщина пластини;

$$D = \left(\frac{Eh^3}{12(1-\nu^2)} \right); D^* = \left(\frac{Hh^3}{12(1-\nu^2)} \right).$$

Розв’язок рівняння (2) знаходимо в формі

$$W = \sum_{i=1}^{\infty} \sum_{k=1}^{\infty} S_{ik}(t) W_{ik}(x, y), \quad (3)$$

де $W_{ik}(x, y)$ – власні функції.

Результати та їх обговорення

Для власних функцій знайдемо таке рівняння:

$$\frac{\partial^4 W_{ik}}{\partial x^4} + 2 \frac{\partial^4 W_{ik}}{\partial x^2 \partial y^2} + \frac{\partial^4 W_{ik}}{\partial y^4} - \mu \frac{\omega_{ik}^2}{D} W_{ik} = 0 \quad (4)$$

Вибираємо поперечне навантаження у вигляді

$$F(x, y, t) = f_0(x, y) f(t),$$

де $f_0(x, y)$ – амплітудна функція розподілення поперечного навантаження; $f(t)$ – функція часу.

Для функції $S_{ik}(t)$ знаходимо диференціальне рівняння

$$\begin{aligned} n \frac{d^3 S_{ik}}{dt^3} + \frac{d^2 S_{ik}}{dt^2} + n\omega_{ik}^2 \frac{dS_{ik}}{dt} + \omega_{ik}^2 S_{ik} &= \frac{h_{ik}}{\mu} \left(f + n \frac{df}{dt} \right), \\ h_{ik} &= \frac{\int_0^a \int_0^b f_0(x, y) W_{ik}(x, y) dx dy}{\int_0^a \int_0^b (W_{ik}(x, y))^2 dx dy}, \end{aligned} \quad (5)$$

де ω_{ik} – частота власних коливань пластини, a, b – довжини сторін пластини відповідно.

Аналізуючи рівняння (4), (5), одержимо вираз для релаксованої частоти вільних коливань, який дає змогу оцінити вплив реологічних характеристик матеріалу пружнов’язкої пластини

$$\begin{aligned} \gamma_{ik} &= \frac{\sqrt{3}\omega_{ik}}{6} \left\{ -\frac{1}{(n\omega_{ik})^3} - \frac{9}{2}(2-\delta) \frac{1}{n\omega_{ik}} + 3\sqrt{3} \frac{1}{(n\omega_{ik})^2} \left[1 + q(n\omega_{ik})^2 + (1+\delta)^3 (n\omega_{ik})^4 \right]^{\frac{1}{2}} \right\}^{\frac{1}{3}} - \\ &- \frac{\sqrt{3}\omega_{ik}}{6} \left\{ -\frac{1}{(n\omega_{ik})^3} - \frac{9}{2}(2-\delta) \frac{1}{n\omega_{ik}} - 3\sqrt{3} \frac{1}{(n\omega_{ik})^2} \left[1 + q(n\omega_{ik})^2 + (1+\delta)^3 (n\omega_{ik})^4 \right]^{\frac{1}{2}} \right\}^{\frac{1}{3}}, \end{aligned} \quad (6)$$

де $q = 2 - 5\delta - \frac{\delta^2}{4}$, $\delta = \frac{D^*}{D} - 1$.

Слід зазначити, що у виразі (6) величини E та H мають середні значення за деякий проміжок часу, частоти γ_{ik} є фіксованими.

Висновки

Проведене динамічне дослідження пружно-в'язких пластин може бути використане при проектуванні ряду механізмів машин легкої промисловості, зокрема при проектуванні клинів петлетвірних систем круглов'язальних машин [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Ржаницын А.Р. Теория ползучести.- М.:Стройиздат, 1968.- 416с.
2. Савін Г.М., Рушицкий Я.Я. Элементы механики спадкових середовищ.- К.: Вища шк., 1976.- 252с.
3. Бидерман В.Л. Прикладная теория механических колебаний.- М.: Высшая школа, 1972.- 416с.
4. Гарбарук В.Н. Проектирование трикотажных машин.- Л.: Машиностроение, 1980.- 472с.

Надійшла 01.06.2010

УДК 677.055.5

ЗРІВНОВАЖУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕВЕРСИВНОГО РУХУ КРУГЛОПАЧІШНИХ АВТОМАТІВ

В. І. КОЗІЯНЧУК, Т.Г. ЛУКАНІНА

Київський національний університет технологій та дизайну

Аналитично досліджено характер зміни величини додаткових інерційних зусиль на деталі кулісних механізмів реверсивного руху голкового циліндру круглопанчішних автоматів та дані рекомендації з розвантаження від інерційних сил

Розглянуто основні проблеми зрівноважування додаткових динамічних навантажень на ланки механізмів реверсивного руху голкових циліндрів панчішних автоматів.

Об'єктом дослідження являються механізми реверсивного руху головного циліндра панчішного автомату з метою найбільш повного забезпечення технологічних умов петлетворення та зрівноважування деталей від додаткових інерційних навантажень.

Постановка завдання

В процесі виготовлення панчішного виробу на кругло панчішних автоматах застосовується як круговий, так і реверсивний рух головного циліндру. При чому в'язання петельних рядів (п'ятка і мисок виробу) відбувається на значно нижчих робочих швидкостях із-за значних динамічних навантажень на ланки механізму реверсивного руху. В існуючих круглопанчішних автоматах знайшли застосування два типи механізмів інерційних навантажень на ланки механізму реверсивного руху головного циліндру: кривошипно-коромисловий і кулісний.

Дослідження додаткових динамічних навантажень на ланки цих механізмів є основною метою в постановці задачі.